

กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

รายงาน การเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์

WEEKLY EPIDEMIOLOGICAL SURVEILLANCE REPORT

- การกวาดล้างโรคโปลิโอในทวีปอเมริกา 710
- สรุปรายงานการตรวจยืนยันเชื้อแบคทีเรีย
ที่ก่อให้เกิดโรคดำไต้ประจำปี 1991 712

สาระสำคัญในฉบับ Highlight

การกวาดล้างโรคโปลิโอในทวีปอเมริกา

ในปี พ.ศ. 2534 มีผู้ป่วยเด็ก 1 ราย ที่เป็นโปลิโอรายสุดท้ายในทวีปอเมริกา ที่รายงานไปยังองค์การอนามัยโลก (Pan American Health Organization, PAHO) และหลังจากนั้นก็ไม่มีรายงานการเกิดโรคโปลิโอในอีกโลกตะวันตกอีกเลย ซึ่งทั้งนี้ เป็นผลมาจากความพยายามในการกวาดล้างโปลิโอในทวีปอเมริกา และจากความสำเร็จที่ปรากฏนี้ อาจเป็นตัวอย่างให้แก่มุมภาคอื่นในโลก สามารถทำตามได้โดยใช้ยุทธวิธีในการกวาดล้างจากคำแนะนำของ PAHO

การกวาดล้างโรคโปลิโอในทวีปอเมริกา

เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2534 เด็กชายอายุ 2 ขวบคนหนึ่งในตำบลจูนิน ประเทศเปรู แสดงอาการของโรคโปลิโอซึ่งได้รับการยืนยันการวินิจฉัยทางห้องปฏิบัติการ ผู้ป่วยโปลิโอรายนี้เป็นรายสุดท้ายของทวีปอเมริกาที่รายงานไปยังองค์การอนามัยโลก (Pan American Health Organization, PAHO) หลังจากนั้นตลอดทั้งปีไม่มีรายงานการเกิดโรคโปลิโอในซีกโลกตะวันตกอีกเลย รายงานฉบับนี้จะกล่าวถึงความพยายามในการกวาดล้างโปลิโอในทวีปอเมริกา ผู้ที่ริเริ่มความพยายามในการกวาดล้างการแพร่เชื้อโรคไวรัสโปลิโอในทวีปอเมริกา คือ ผู้อำนวยการของ PAHO ในเดือนพฤษภาคม 2528 โดยการจัดวันให้วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอ (OPV) แห่งชาติ โดยให้วัคซีนพร้อมกันทั้งประเทศ นอกจากนี้ยังเน้นกิจกรรมการเฝ้าระวังโรคอย่างเข้มงวดกวาดค้น (Intensive Surveillance Activities) เป็นผลให้จำนวนผู้ป่วยโรคโปลิโอลดลงจากจำนวนประมาณ 1000 รายในปี พ.ศ. 2529 เหลือเพียง 9 ราย ในปี 2534 ผู้ป่วย 8 ใน 9 ราย นั้นพบในประเทศโคลัมเบียช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน 2534

การจัดตั้งระบบเฝ้าระวังโรคที่ครอบคลุมอย่างกว้างขวาง (Extensive Active Surveillance System) โดยใช้ผู้ป่วยที่มีอาการอัมพาตเฉียบพลัน (Acute Flaccid Paralysis, AFP) เป็นตัวชี้วัดเริ่มดำเนินการในทุกประเทศในกลุ่มลาตินอเมริกา สถานพยาบาลมากกว่า 20,000 แห่ง ให้ความร่วมมือเข้าร่วมในรายงานเฝ้าระวังนี้ โดยรายงานการเกิดและไม่เกิดโรคอัมพาตเฉียบพลันทุกสัปดาห์ ขณะเดียวกันมีข่าวยานการเฝ้าระวังทางห้องปฏิบัติการโดยการแยกเชื้อและชันสูตรเชื้อไวรัสโปลิโอไปพร้อมกันด้วย ในระหว่างปี พ.ศ.2533-2535 ได้ทำการตรวจจุงการซึ่งเก็บจากผู้ป่วยที่มีอาการอัมพาตเฉียบพลันมากกว่า 6,000 ตัวอย่าง ในปี พ.ศ. 2533 สามารถแยกเชื้อไวรัสโปลิโอได้ 18 ราย 9 รายจากผู้ป่วยและผู้สัมผัสโรค ในปี พ.ศ. 2534 และไม่พบอีกเลยในปี พ.ศ. 2535

เมื่อเดือนกรกฎาคม 2533 องค์การ PAHO ได้จัดตั้งคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อตรวจสอบว่าการแพร่เชื้อไวรัสโปลิโอยังคงมีอยู่ในอเมริกาหรือไม่ งานของคณะกรรมการนี้คาดว่าจะสิ้นสุดในปี พ.ศ.2538 ถ้าการเฝ้าระวังผู้ป่วยอัมพาตเฉียบพลันยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ และถ้าไม่มีการรายงานยืนยันการเกิดโรคโปลิโอในช่วง 3 ปีนี้ อเมริกาจะประกาศเป็นเขตปลอดโรคโปลิโอ อย่างไรก็ตามความครอบคลุมของการให้วัคซีนจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งโปลิโอถูกกวาดล้างหมดไปจากโลกนี้

บทบรรณาธิการ

ความสำเร็จในการกวาดล้างโปลิโอให้หมดไปจากอเมริกา เป็นผลมาจากโครงการรณรงค์ส่งเสริมภูมิคุ้มกันโรค ซึ่งสามารถให้วัคซีนได้อย่างครอบคลุมในอัตราสูงทั่วโลก จากการประชุมสมัชชาอนามัยโลกครั้งที่ 41 เมื่อเดือนพฤษภาคม 2533 ที่ประชุมลงมติให้มีการกวาดล้างโปลิโอให้หมดจากโลกภายในปี พ.ศ.2543 ประเทศในเขตแปซิฟิกตะวันตก รวมทั้งสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ตั้งเป้าหมายในการกวาดล้างโปลิโอให้หมดภายในปี พ.ศ.2538 ถึงแม้ว่าหลายประเทศในอาฟริกา เมดิเตอร์เรเนียนตะวันออก ยุโรป และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังคงมีการ

รายงานการเกิดโรคโปลิโออยู่ แต่ประเทศเหล่านี้ยังมีแผนงานและดำเนินกิจกรรมในการกวาดล้างโปลิโอทั้งในระดับชาติและระดับภูมิภาค แม้ว่าองค์การอนามัยโลกประมาณการว่าในปัจจุบันประสิทธิภาพของการรายงานโปลิโอทั่วโลกมีประมาณ 10% แต่จำนวนของรายงานลดลงเหลือ 12,992 ฉบับ ในปี พ.ศ.2534 ซึ่งลดลง 41% จากปี พ.ศ.2533 และลดลง 60% จากปี พ.ศ.2531

ความสำเร็จที่ปรากฏในการกวาดล้างการติดเชื้อโปลิโอในอเมริกา อาจเป็นตัวอย่างให้แก่ภูมิภาคอื่นในโลกสามารถทำตามได้ ยุทธวิธีในการกวาดล้างที่องค์การอนามัยโลกแนะนำจากประสบการณ์ของ PAHO ที่ทำการกวาดล้างโปลิโอในอเมริกา ได้แก่ การให้วัคซีน OPV ในอัตราความครอบคลุมสูงอย่างต่อเนื่องในทุกๆ ท้องที่ ปรับปรุงระบบเฝ้าระวังภาวะอัมพาตเฉียบพลัน กิจกรรมเสริมในการให้วัคซีน เช่น รณรงค์ให้วัคซีนทั่วทั้งประเทศในระดับชาติ (เพิ่มเติมจากโปรแกรมซึ่งทำอยู่เป็นประจำ) และจัดตั้งข่ายงานทางห้องปฏิบัติการในพื้นที่หรือประเทศที่เป็น endemic area ของโปลิโอคือ ไข้หวัดใหญ่ ปัญหาสำคัญคือ

1. การปลูกฝังจิตสำนึกทางการเมืองและสังคมในทุกประเทศ
2. จัดหาแหล่งเงินทุนที่พอเพียงในการซื้อวัคซีนและใช้ในกิจกรรมกวาดล้างโปลิโอ
3. หามาตรการเพื่อที่จะลดราคาวัคซีน OPV
4. ปรับปรุงยุทธวิธีที่จะกวาดล้างโปลิโอให้ทันเวลาและมีประสิทธิภาพ

References :

1. Pan American Health Organization. Director announces campaign to eradicate poliomyelitis from the Americas by 1990. Bull Pan Am Health Organ 1985: 19: 213-5.
2. World Health Assembly. Global eradication of poliomyelitis by the year 2000. Geneva: World Health Organization, 1988. (Resolution WHA41.28).

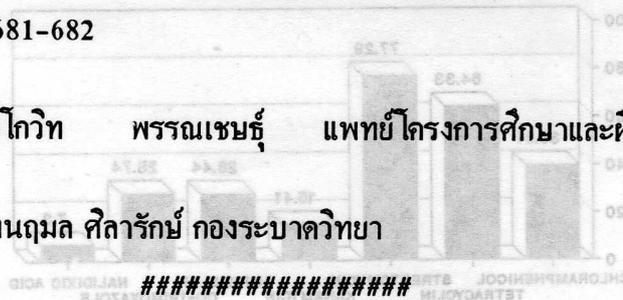
ถอดความจาก

Morbidity and Mortality Weekly Report ฉบับ September 11, 1992/vol.

41.No.36 Page 681-682

โดย

นายแพทย์ไคววิท พรรณเชษฐ์ แพทย์โครงการศึกษาและฝึกอบรมในสาขา
ระบาดวิทยา
แพทย์หญิงนฤมล ศีลารักษ์ กองระบาดวิทยา

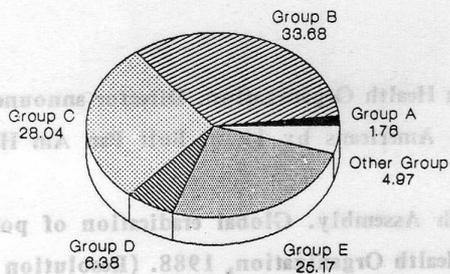

สรุปรายงานการตรวจยืนยันเชื้อแบคทีเรียที่ก่อให้เกิดโรคลำไส้ประจำปี 1991

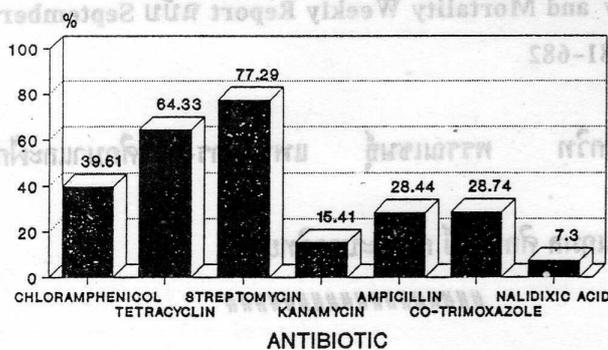
ในแต่ละปีมีผู้ป่วยด้วยโรคลำไส้ที่สาเหตุเกิดจากเชื้อแบคทีเรีย เป็นจำนวนมาก และแบคทีเรียที่เป็นสาเหตุเหล่านั้น ก็มีอยู่มากมายหลายสายพันธุ์ ซึ่งจะพบได้จากแหล่งต่างๆ เช่น ในคน สัตว์ อาหารของคนและสัตว์ต่างๆ ซึ่งแต่ละสายพันธุ์ก็มีความแตกต่างกันไปในเรื่องของการติดต่อ ยา ทั้งสภาวะที่อยู่ในคนและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นจึงจำเป็นจะต้องมีการตรวจยืนยันเชื้อแบคทีเรียที่ก่อให้เกิดโรคลำไส้ และจะต้องมีการเฝ้าระวังการดื้อยาของแบคทีเรียเหล่านี้ด้วย ซึ่งกองพยาธิวิทยาคลินิก กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ได้ดำเนินการในเรื่องนี้มาโดยตลอด และในปี 1991 จึงขอสรุปรายงานการตรวจยืนยันเชื้อแบคทีเรียที่ก่อให้เกิดโรคลำไส้ เพื่อให้ท่านผู้อ่านได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ANNUAL REPORT OF THE CONFIRMED SALMONELLA AND SHIGELLA, 1991
BY WHO NATIONAL SALMONELLA AND SHIGELLA CENTER
DIVISION OF CLINICAL PATHOLOGY, DEPARTMENT OF MEDICAL SCIENCES

SALMONELLA SPP.
THAILAND 1991

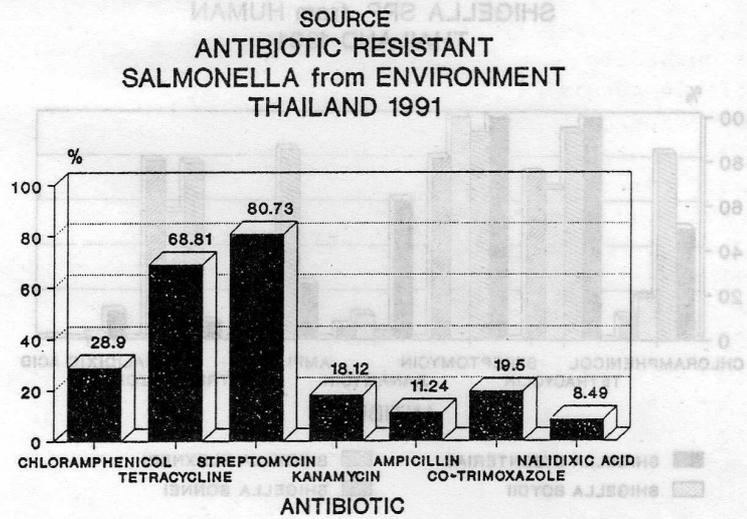
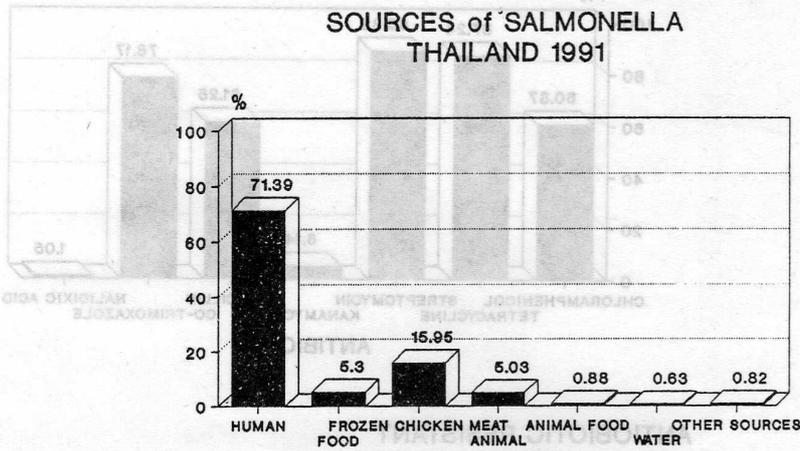

ANTIBIOTIC RESISTANT
SALMONELLA NON-Typhi from HUMAN
THAILAND 1991

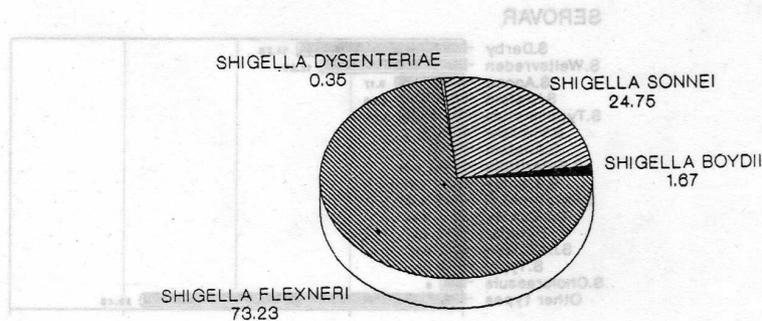

(อ่านต่อหน้า 719)

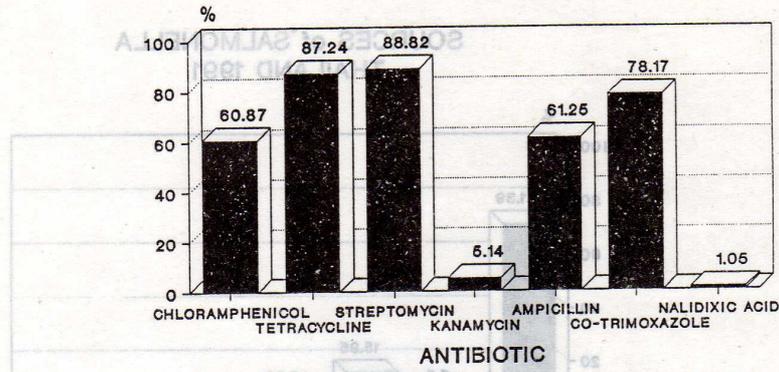
สรุปรายงานการตรวจยืนยันเชื้อแบคทีเรียที่ก่อให้เกิดโรคลำไส้ประจำปี 1991
(ต่อจากหน้า 712)

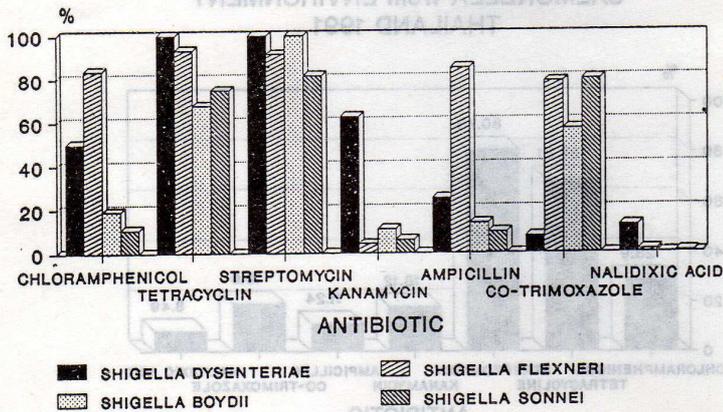
SHIGELLA SPP. THAILAND 1991

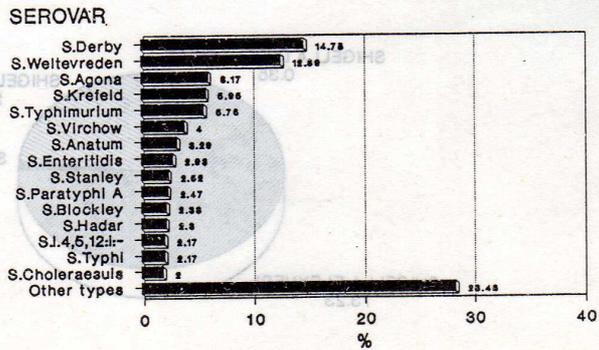
ANTIBIOTIC RESISTANT SHIGELLA from HUMAN THAILAND 1991

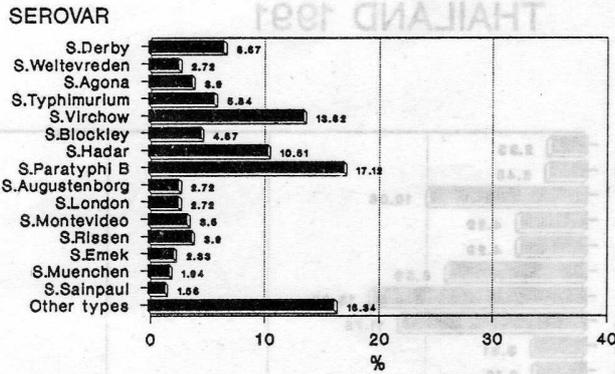
ANTIBIOTIC RESISTANT SHIGELLA SPP. from HUMAN THAILAND 1991

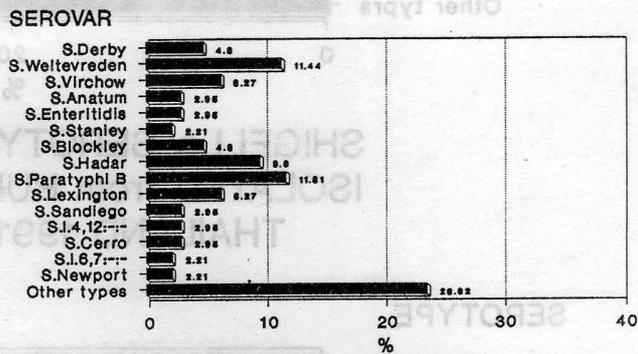
SALMONELLA SEROVARS ISOLATED from HUMAN THAILAND 1991

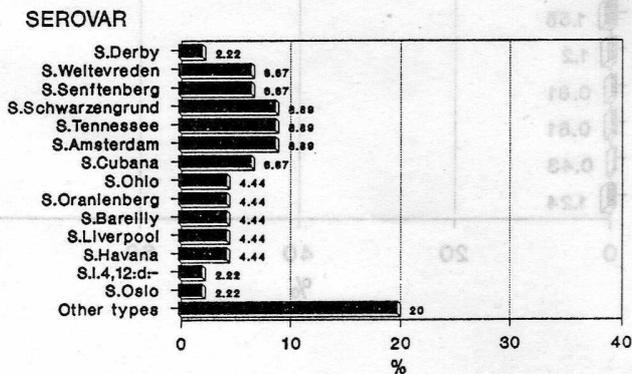
SALMONELLA SEROVARS
ISOLATED from ANIMAL
THAILAND 1991

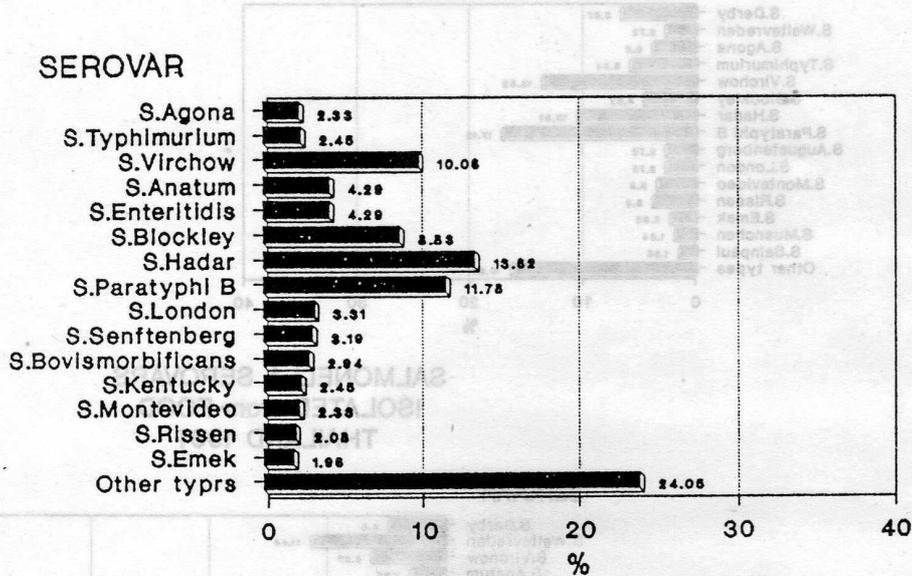
SALMONELLA SEROVARS
ISOLATED from FOOD
THAILAND 1991

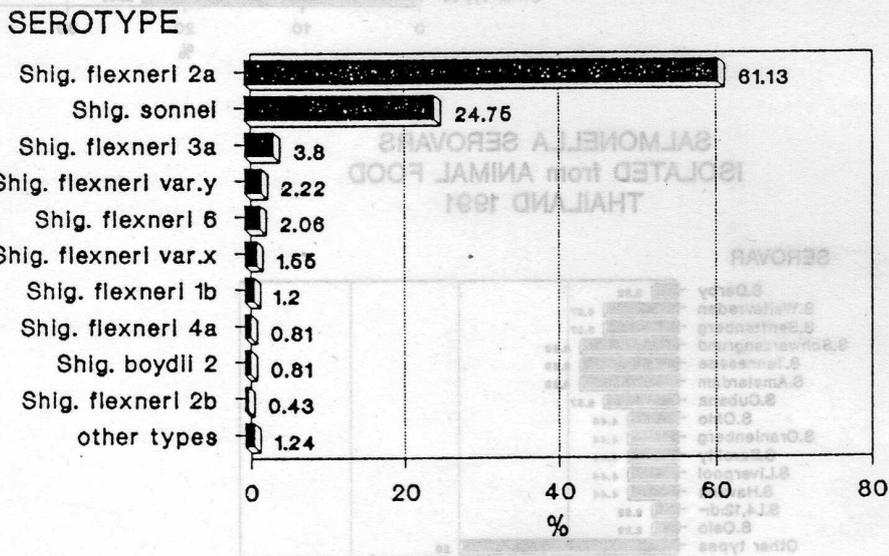
SALMONELLA SEROVARS
ISOLATED from ANIMAL FOOD
THAILAND 1991

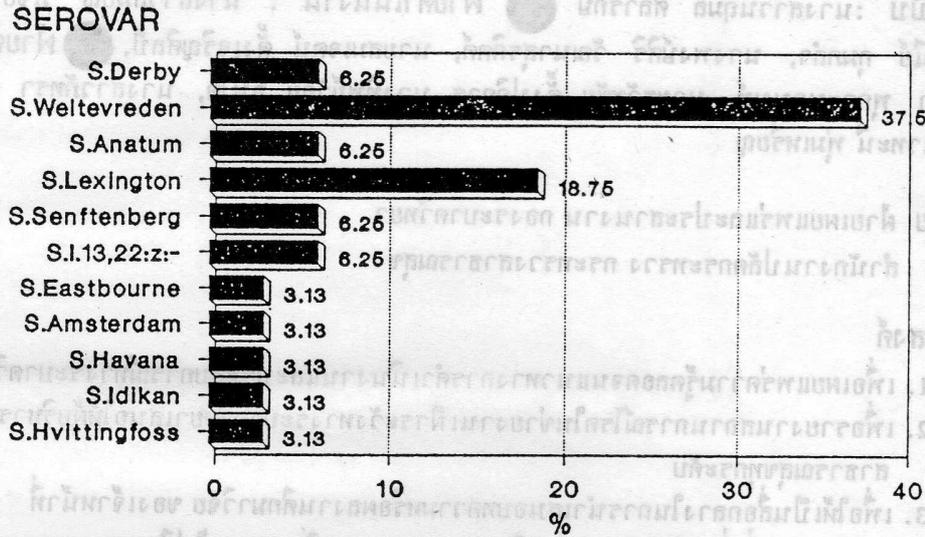
SALMONELLA SEROVARS ISOLATED from FROZEN CHICKEN MEAT THAILAND 1991

SHIGELLA SEROTYPES ISOLATED from HUMAN THAILAND 1991

SALMONELLA SEROVARS ISOLATED from WATER THAILAND 1991

SOURCE:

Dr. MAYURA KUSOM ;Director
Division of Clinical Pathology
Dept. of Medical Sciences
Tiwanon Road. Nonthaburi

11000

Tel. 5899867 ,Fax. 5899860

#####

ผู้อำนวยการกองระบาดวิทยา : นายแพทย์วิพุธ พูลเจริญ

● หัวหน้ากองบรรณาธิการ : นายสมศักดิ์ วัฒนศรี ● ฝ่ายวิชาการ : นายสมศักดิ์ วัฒนศรี,
นายประวิทย์ ชุมเกษียร, นายศิริชัย วงศ์วัฒนไพบูลย์, นางสาวนฤมล ศีลารักษ์, ● บรรณาธิการ
ประจำฉบับ : นางสาวนฤมล ศีลารักษ์ ● ฝ่ายดำเนินงาน : นางสาวสมบุญ วิเชียรรัชชชัย,
นางจรูญณี กุมภล้า, นางพงษ์ศิริ วัฒนาศุภกิจค์, นายสมเจตน์ ตั้งเจริญศิลป์, ● ฝ่ายศิลป์ :
นายถนมา พุกกะนันทน์, นายธวัชชัย ตั้งปฏิการ นางทิพย์วัลย์ อินโต, นางสาวภัทรา กาศ์โตน,
นางสาวเวทนา พุ่มเหรียญ

● จัดทำโดย ฝ่ายเผยแพร่และประสานงาน กองระบาดวิทยา
สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

● วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ความรู้ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานและประสบการณ์ทางระบาดวิทยา
2. เพื่อรายงานสถานการณ์โรคในข่ายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเสนอให้ผู้บริหารงาน
สาธารณสุขทุกระดับ
3. เพื่อให้เป็นสื่อกลางในการนำเสนอบทความหรือผลงานศึกษาวิจัย ของเจ้าหน้าที่
สาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางระบาดวิทยา รวมไปถึงบุคคลภายนอก
กระทรวงสาธารณสุข (พิมพ์จำนวน 3,300 ฉบับ)

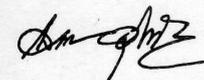
● ส่งข้อคิดเห็น บทความหรือผลงานศึกษาวิจัย ได้ที่ : รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์
กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข กรุงเทพฯ 10200

กองระบาดวิทยาสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
กรุงเทพฯ โทร. 2821887 2826657

DIVISION OF EPIDEMIOLOGY MINISTRY OF PUBLIC HEALTH
BANGKOK 10200 THAILAND TEL.2821887 2826657

ที่ สธ 0213/พิเศษ

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตเลขที่ 6/2522
ไปรษณีย์วังเทวะเวสน์

(นางโสภานันท์ อุ่นจิตต์)
เจ้าหน้าที่บริหารงานธุรการ 6